

De Delftse Xylotheek

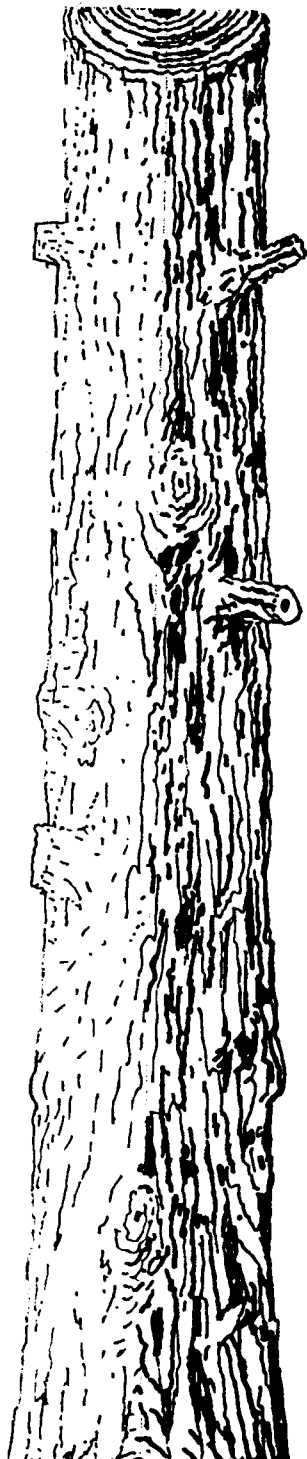
Index

De Delftse Xylotheek

De Althæa Pers

CuBRA

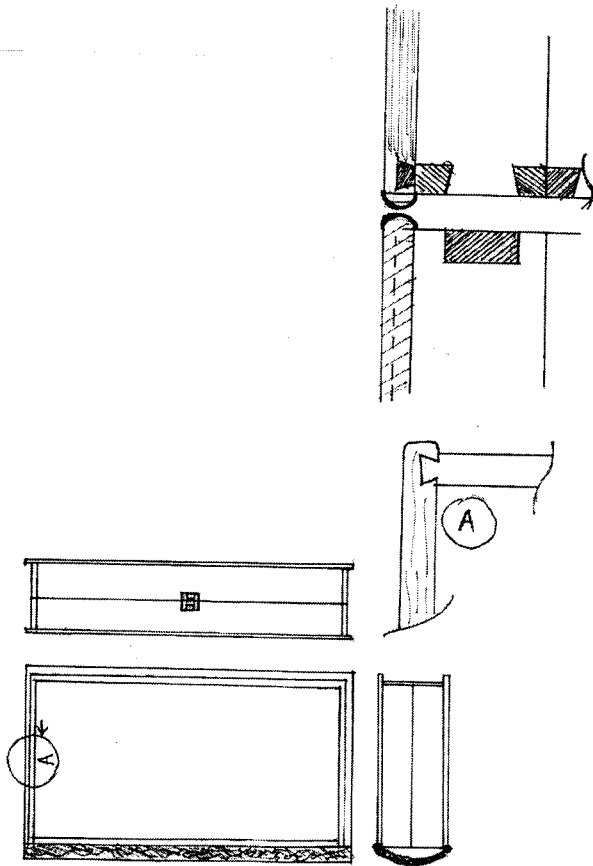
Het is 1984. De winter heeft zijn intrede gedaan en Ben Lemmers, meubelmaker te Delft, besluit in zijn vrije tijd in verenigingsverband mee te gaan helpen met het knotten van bomen. Hout en bomen, het is een combinatie die Ben inspireert. Zo knot en zaagt hij bomen, ziet de omgezaagde stukken hout en gaat over tot het verzamelen van plankjes van die stukken hout. Het zijn niet zozeer die losse plankjes die hem boeien. Nee, het zijn de botanische aspecten van het hout en wat je met ermee kunt doen. Daar gaat zijn belangstelling naar uit. Het samengaan, of liever nog het samenkomen, van die twee aspecten brengt hem op het idee om houten dozen te maken en daar de onderdelen van bomen in op te bergen.

¶ Het is inmiddels dan al 1991. Ben is toegetreden tot de bomenwerkgroep van de afdeling regio Delft van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging. Die werkgroep was een jaar eerder, op 1 november 1990, opgericht door Geert van Poelgeest, secretaris van de afdeling Delft. Folkert Semplonius en Philip Tetteroo maken vanaf het begin deel uit van die groep, later gevolgd door Ton en Yvon Ruijs. De groep neemt allerlei initiatieven die te maken hebben met bomen in het algemeen en de situatie van bomen in de regio Delft in het bijzonder. Tijdens regelmatige bijeenkomsten bespreken ze de onderwerpen en starten ze inventariserende acties. Die bijeenkomsten dragen een heel eigen karakter. De groep is hecht en er ontstaat al bomend over bomen een sterk sociaal clubje. De diverse acties leiden lang

niet altijd tot een eindresultaat. Het in de jaren 1995-1998 met een zekere regelmaat verschijnend orgaan van de werkgroep, het Boomblad, laat zien hoe fraaie ideeën vorm en inhoud krijgen, enthousiast worden opgepakt, maar net zo goed weer achter de horizon verdwijnen. De groep zelf zit daar beslist niet mee. De leden willen met bomen bezig zijn en daar krijgen ze tijdens de bijeenkomsten, excursies en andere activiteiten alle gelegenheid toe.

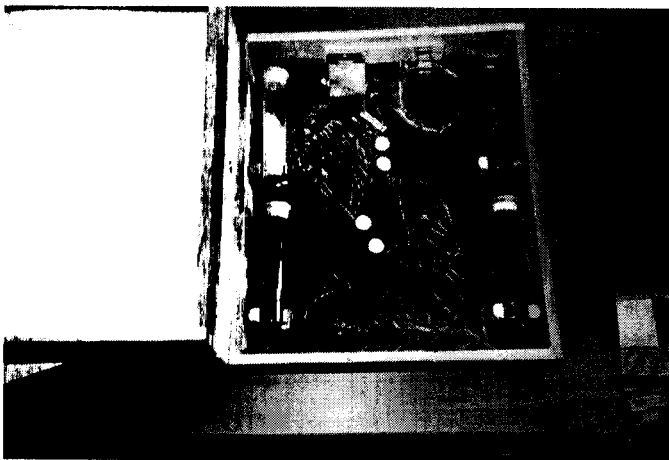
¶ Ben Lemmers heeft nog steeds dat idee in het achterhoofd om hout in een vorm te gieten waarbij zien, voelen, tasten, ruiken en beleven samengebald zijn. Een houtboek met daarin de onderdelen van bomen lijkt hem de juiste uitwerking daarvan. En zo maakt hij zijn eerste boomboek van het hout van de pinus nigra. En hij steekt anderen aan met zijn enthousiasme voor dit idee: zijn zonen, de leden van de bomenwerkgroep, mensen die informatie kunnen geven over te kappen bomen. Verslagen in jaargang 1995 van het Boomblad vertellen over het verzamelen van de diverse onderdelen en de trage, maar wel gestage voortgang van de opbouw van een xylotheek.

¶ In 1995 komt er een extra impuls als ze bij Versteeg in Kerkdriel zien hoe hij een xylotheekboek heeft gemaakt. Versteeg plaatst daar ook glazen buisjes in om bijvoorbeeld stuifmeel te kunnen tonen. En zo krijgt deze vondst ook zijn plaats in de xylotheek van de bomenwerkgroep. Uiteindelijk komt de werkgroep zover dat er 44 dozen zijn gemaakt, die meestal maar

Ben Lemmers: ontwerptekeningen xylotheekdozen

Uit: Ons Boomblad, jrg. 1, nr. 4, april 1995

Xylotheekdoos vervaardigd door Dhr. Versteeg te Kerkdriel \

Foto: Ben Lemmers, april 1995

gedeeltelijk zijn gevuld met verzameld materiaal. Het is de bedoeling om in het linkerdeksel van elke doos een boekje te plaatsen met informatie over de inhoud van de doos en de boomsoort. Zelfs het papier is daarvoor al aangeschaft, maar de uitvoering daarvan komt niet van de grond.

¶ In april 2003 neemt Jos Swiers via Ton Ruijs contact op met Ben Lemmers. Hij is bezig met een inventarisatie van xylotheken ter voorbereiding van een publicatie over dat onderwerp bij zijn eigen uitgeverij/drukkerij De Althæa Pers. Hij ziet de 44 boomboeken, hoort het verhaal aan over het ontstaan en het verdere verloop en realiseert zich dat hier sprake is van een uniek fenomeen. Na ruggespraak met Johan Breuker, graficus in Haarlem en illustrator van menige uitgave van De Althæa Pers, doet hij Ben Lemmers het volgende voorstel: als Ben de beoogde 50 delen van de xylotheek completeert, is De Althæa Pers bereid om de boekjes in de dozen te verzorgen. Na overleg tussen de leden van de bomenwerkgroep en vervolgens tussen de bomenwerkgroep en Jos Swiers, valt er een besluit: de xylotheek wordt compleet gemaakt door de werkgroepleden en De Althæa Pers verzorgt de boekjes. Daarnaast zal De Althæa Pers nog een afzonderlijke uitgave laten verschijnen van alle boekjes in een bibliotheek editie.

¶ Van april 2003 tot mei 2005 komen de betrokkenen regelmatig bij elkaar om over de realisatie van dit project te praten. En inderdaad: bomen over bomen en een sterk sociaal gebeuren staan daarbij

centraal. Uiteindelijk ligt er in mei 2005 een draaiboek met beslissingen over de uitvoering van alle onderdelen. Vanaf dat moment is de uitvoering ter hand genomen en is de productie van ruim 50 boekjes, dozen en zeefdrukken van start gegaan. De Delftse Xylotheek wordt realiteit.

De Delftse Xylotheek

Technische beschrijving

- Aantal : 50 dozen
- Afmeting : 25 x 33 x 9 cm.
- Materiaal : hout met op rug schorsdeel van de betreffende boom van 24 x 6 cm.
- Vorm : boek met dubbel scharnier op rugzijde
- Inhoud : rechterdeel en deels linkerdeel maximaal 15 standaard boomonderdelen, te weten: as, blad, bloeiwijze, bijproduct, hout, schors, vrucht, gasten dierlijk, gasten plantaardig, stuifmeel, wortel, zaad, zomertak, takdoorsnede en wintertak linkerdeel: boekje A5
- Identificatie : volgnummer 1 tot en met 50 op rechteronderzijde rug, overeenkomend met inhoudsopgave dozen.
- Afmeting kast : 112 x 235 x 33 cm.
- Materiaal kast : grenen

**Leden Bomenwerkgroep van de Koninklijke
Nederlandse Natuurhistorische Vereniging,
afdeling regio Delft 2006**

Ton Ruijs, coördinator

Ben Lemmers

Yvon Ruijs

Folkert Semplonius

Philip Tetteroo

Edith Vasbinder

